

Jonathan Garfinkel

A SAKTER SZOBÁJA

Először Varsóban, kilépek az éjféλι vonatból
pénz nélkül és a 17 éve legnagyobb
hóviharban. Két srác a műszaki egyetemről
megszán és megengedi, hogy ledőljek
műmárvány padlójukra. Żywiecet iszunk és lengyel
hangalámondással nézzük a Dirty Dancinget. Egy
férfi, egyetlen monoton hang.
Patrick Swayze magánhangzóit kissé
jobban megnyomja, mintha maga is
Swayze szeretne lenni.
Lazán.

A következő nap felkeresem a zsinagógát, túlélő,
amit egy kozmetikai cég renováltatott.
Megkapom a sakter szobáját. Ingyen van és a fagyos
utcára néz, a fagyos időre.
A sakter nics itthon a hétvégén, borjút
és csirkét öl Magyarországon.
Isten vigyáz rám Lengyelországban. Azt hiszem.

Hideg a szoba, dísztelen.
Sehol egy kép a családról, a kedvenc bárányról
vagy valamelyik ősről. Sztanyiszlavszkij
egy könyve, kinyitva: a test a torony
és a hang. A fűtés hagymát
és heringet lehel. Egy szűk ágy nyeli
a december fehér fényét. Képzeld el
Lázár megtermett testét
a Hegedűs a háztetőnből. Az ágy
egy fél Lázárnak elég, nem többnek.

Figyelem a szellemeket, jeleket,
valamit a múltból, de nem hallok mást,
csak kilenc férfit, akik egy minjant keresnek, hangok
dadognak két történetet odalent. Csatlakozom hozzájuk
és akadozva
köszöntjük szombat-menyasszonyt. Mikor az imának vége,
akad vodka és bor mindenesetre.
Egy másfajta imádság, bizalmasabb.

Itt van Ruben, aki azt se tudta, hogy zsidó, huszonegy
éves koráig.

És Piotr, aki azért tért be, mert szombatonként ingyen
volt az étel.

A másik hét, öregek, haldoklók.
Elhalványult emlékek, elfeledett imák.

Mickey, a biztonsági őr egyáltalán nem imádkozik.
Az ő története: kijutott Majdanekből, beállt partizánnak,
elkapták, aztán Auschwitzba vitték. A vöröslő hold
alatt megszökött egy cirkuszvonattal
Sanghaj felé. Mikor végignézte, ahogy apját
japán kutyák felfalják,
labdákkal zsonglórkodott, hattal egyszerre. Most ecetes
tojást eszik, böfög,
nem imádkozik semmi lélekhez.

Visszatérve szobámba, egy kazettát találtam –
Leonard Cohen a szekrény fölő rekeszében:
Ez minden, amire vágytam,
élni egy kísértetjárta házban...
Semmi dolgom, csak inni és imádkozni.
Mickey sorsán gondolkodva.
Táncolni kezdtem egyedül egy tükör előtt.
Csábítónak éreztem magam, önmagam ellenére.
Élőnek, Varsó ellenére.

Különös módon zajlanak a dolgok.
Az eltörölt gettófalak,
az egész város eltörölve.
És mégis, ahogyan egykor volt,
Varsó most újraépíti
polgárai emlékezetét,
főlemeli
kőről kőre.

Addig esik a hó, míg elbizonytalanodsz, létezik-e
egyáltalán a világ. Egyszerre érzem
magam és nem-magam,
elveszve és még meg sem találva,
ugyanúgy, mint Varsó, ugyanúgy, akár
a fél-Lázár sakter,
amikor végighúzza kését egy állat nyakán,
és megérzi annak hangját, melegen a kézfejen.

sakter: jiddis kifejezés a rituális vágást végző személyre

HÁBORÚ

Jöjj.

Legyünk háború egymás ellen.
Rejtőzzünk lövészárkainkban,
bukjunk le napalm alatt, fújjunk
ébresztőt az utcának
s a szürkületnek.

Míg hallgatunk, egymás
tenyeréből ehetjük ellenségeink
csontját. Te is hallod
az örült népeket,
a gazdát s a szolgát
ebben az érintésben?

Betegségeket hoztam neked.
Kóstold meg Szarajevóimat, gyermekem,
törött gerenda,
kemény faszén a kezed.

Jöjj közel. Közelebb. Nyelvedet
nyomd karom Kambodzsájához,
mit elfeledtél, ízleld Hirosimát.

Vetkőzz, szerelmem,
mutasd Bergen-
Belsened. Megtanítalak
Mao Ce-tungra.

Vetkőzz és hallgass,
szerelmem, ne mozdulj,
ne mozdulj és hallgass.

A NYUGATI-PARTI FALAFELÁRUS IMÁJA

Testvér, friss a humusz. Én magam daráltam
a csicseriborsót. Esküszöm. Az életemre. Finom, megéri.

Úgy nézek ki, mint aki szórakozik? Üzletről beszélünk.
Szemet szemért. Ételt ételért.

Higgy nekem, testvér. Nincsen ennek
semmi baja. Ezt az ételt a saját kezemmel készítettem.
A földet én formáztam s feltámasztottam a holt Ábelt.
Mi többet tehet az ember?

Mondj egy árat. Gyerünk, testvér! Az ételnek el kell
fogyni. Adj valamit. Egy sékelt. Egy magot. Késed
pengeélét. Az lesz kötelékünk.
Pecsétünk. Megéri.

Vér,
és a
szomszédaid íze.

KRUSOVSKY Dénes fordításai

